

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu
Hamraborg 9
200 Kópavogur

Reykjavík, 24. maí 2024
UST202405-084/P.V.B.
09.04.00

Efni: Leyfi til framkvæmda rannsókarboranir í Bláfjöllum endurútgáfa leyfis

Umhverfisstofnun hefur mótttekið umsókn Samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu, dagsett 23. apríl 2024, um leyfi til framkvæmda borunar á rannsóknarborholum innan Bláfjallafólkvangs.

Bláfjallafólkvangur er friðlýstur sem fólkvangur sbr. auglýsing nr. 173/1985. Jarðrask á svæðinu er óheimilt nema með leyfi Umhverfisstofnunar.

Samkvæmt lið a. 2. mgr. 61. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd njóta eldhraun séstakrar verndar. Skv 3 mgr. 61. gr ber að forðast að raska vistkerfum og jarðminjum sem taldar eru upp í 1. og 2. mgr. nema brýna nauðsyn beri til. Skyld er að afla framkvæmdaleyfis, eða eftir atvikum byggingarleyfis, sbr. skipulagslög og lög um mannvirki, vegna framkvæmda sem hafa í för með sér slíka röskun. Áður en leyfi er veitt skal leyfisveitandi leita umsagnar Umhverfisstofnunar og viðkomandi náttúruverndarnefndar nema fyrir liggja staðfest aðalskipulag og samþykkt deiliskipulag þar sem umsagnir skv. 1. og 2. mgr. 68. gr. liggja fyrir.

Lýsing verkefnis:

Sótt er um leyfi til borunar á þremur nýjum rannsóknarholum til grunnvatnsmælinga innan Bláfjallafólkvangs. Fyrirhugaðar borholur eru vöktunarholur, sem er ætlað að styrkja grunnvatnslíkan Vatnaskila með áherslu á Bláfjallasvæðið í tengslum við áform um framkvæmdir á skíðasvæðinu. Íslenskar Orkurannsóknir (ÍSOR) komu með tillögur að staðsetningu holanna, að beiðni framkvæmdaraðila. Umhverfisstofnun veitti leyfi fyrir borun fjögura hola á svæðinu árið 2023. Ekki reyndist unnt að fara í verkefnið 2023 eins og til stóð. Er því sótt um að nýju með breytti verklýsingu en hætt hefur verið við borun á einni holu. Með upprunalegu umsókninni fylgdu hnitaskrár sem sýna staðsetningu fyrirhugaðra borhola, kort sem sýnir staðsetningu þeirra og legu aðkomuslóða, minnisblað þar sem farið er yfir hönnunarforsendur og ákvörðun Skipulagsstofnunar um matskyldu vegna fyrirhugaðra framkvæmda á skíðasvæðinu í Bláfjöllum frá 26. apríl 2019. Í niðurstöðu skipulagsstofnunar kom fram að fyrirhuguð framkvæmd sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif, sbr. þau viðmið sem tilgreind eru í 2. viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum. Því skal framkvæmdin ekki háð mati á umhverfisáhrifum. Með nýrri umsókn dags 23. apríl 2024 fylgdi með uppfærður uppdráttur sem sýnir þær holur sem til

stendur að bora 2024. Allar holurnar eru innan fjarsvæðis vatnsverndar að holu 2 undanskilinni, en hún er utan vatnsverndar. Þá liggja aðkomuslóðar að mestu innan fjarsvæðis vatnsverndar. Einungis er sá hluti slóðar sem liggur að holu 2, sem er innan Hafnarfjarðar, utan vatnsverndarsvæðis. Í tengslum við framkvæmdirnar þarf að lagfæra slóða sem eru fyrir á svæðinu til að koma tækjabúnaði að borstað eða gera nýja slóða. Núverandi slóði að holu 2 verður lagfærður og efni borið í hann. Heildarlengd slóðans eru um það bil 1900 metrar, þar af 800 metrar samnýttir slóðanum sem liggur að holunni „Heiðin Há“. Fyrir holuna „Heiðin Há“ verður núverandi slóði lagfærður. Hann er um 2050 metrar en um það bil 800 metrar eru samnýttir með aðkomuvegi að Holu 2. Ekki er þörf á aðkomuslóða að holu 3. Hægt er að nýta Bláfjallaveg nr. 417 sem hefur verið lokaður almennri umferð til að komast að borsvæðinu. Ráðgert er að framkvæmdir hefjist mánaðarmótin maí/júní 2024.

Áhrifamat:

Viðbúið er að framkvæmdunum muni fylgja nokkuð rask. Umhverfisstofnun metur framkvæmdir við holu 2, holu 3 og holuna Heiðin Há ekki líklegar til að hafa neikvæð áhrif á náttúrufar og verndargildi svæðisins til lengri tíma sé farið eftir skilyrðum leyfisins. Borholustaðirnir og þær leiðir sem liggja að þeim liggja að mestu um áður raskað svæði en sé vandað við frágang má draga úr neikvæðum áhrifum framkvæmdana.

Skilyrði:

Umhverfisstofnun veitir Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu fyrir sitt leyti leyfi fyrir framkvæmdunum innan Bláfjallafólkvangs sbr. lýsingu hér að ofan og gildir leyfið ár frá dagsetningu þessa bréfs til 30. nóvember 2024 að uppfylltum eftirfarandi skilyrðum:

- Hafa skal þetta bréf með í för á meðan verkefninu stendur og kynna fyrir starfsfólki þau skilyrði sem fylgja leyfinu, áður en undirbúningur og vinna hefst.
- **Tilkynna skal til starfsmanns Umhverfisstofnunar á svæðinu hvenær verkefnið hefst og þegar því lýkur með að minnsta kosti sólarhrings fyrirvara.**
- Umhverfisstofnun skal tilkynnt um öll frávik við áður útgefna verkefnalýsingu, og eins ef breyting verður á tímasetningu verkefnis eins fljótt og auðið er.
- Virða skal umgengnisreglur sem gilda um svæðið.
- Koma skal upp merkingum við framkvæmdarsvæði til upplýsingar um hverskonar framkvæmdir eiga sé stað og framkvæmdartíma. Tryggja skal að aðrir en verktakar og starfsmenn verkefnisins séu ekki að keyra eftir aðkomuslóðunum á meðan framkvæmdir eru í gangi og að þeim loknum.
- Þar sem við á skal koma upp hjáleiðum fyrir gangandi gesti svæðisins á meðan framkvæmdir fara fram.
- Forðast skal óþarfa rask og stærð framkvæmdasvæðis skal haldið í lágmarki. Þar sem þarf að breikka núverandi slóða skal þess gætt að breikka þá ekki meira en nauðsynlegt er og einngöngu þar sem þörf er á.
- Færa skal slóða sem liggja að rannsóknarholum 2 og heiðin há aftur í upprunalegt horf að framkvæmdum loknum.

- Halda skal stærð borplana í lágmarki og skal leita leiða til að fjarlægja/afmá þau þar sem hægt er til að draga úr sjónrænum áhrifum framkvæmdarinnar að framkvæmdartíma loknum.
- Vanda skal frágang að verki loknu. Vinna skal að endurheimt og landmótun á því yfirborði sem raskast, sem stuðlar að náttúrulegri ásýnd.
- Við uppgræðslu skal nýttur staðargróður.
- Ef upp koma álitamál um framkvæmdir sem tengjast verkefninu og frágang svæðisins skal hafa samband við Umhverfisstofnun í síma 591-2000.
- Starfsmenn verkefnisins gangi snyrtilega um svæðið og forðist allt rask utan framkvæmdarsvæðis og þess gætt að allur úrgangur verði fjarlægður.
- Ef ferðasalerni verða notuð fyrir starfsfólk skal losun þeirra fara fram á viðurkenndum losunarstað utan hins friðlýsta svæðis.
- Einungis skal aka vinnuvélum að og innan skilgreinds framkvæmdarsvæðis. Afmá skal öll hjólför utan vega að framkvæmdum loknum.
- Gæta skal að mengunarvörnum farartækja og þess gætt að mengandi vökvi berist ekki í jarðveg/vatn.
- Þess skal gætt við framkvæmdirnar að þær fari fram á tímum þar sem þær valda sem minnstu raski á jarðvegi og gróðri.

Ef framkvæmdaraðili veldur náttúruspjöllum með framkvæmd í skilningi 87. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd getur Umhverfisstofnun t.d. lagt fyrir framkvæmdaraðila að afmá jarðrask og lagfæra gróðurskemmdir eða stöðvað framkvæmdir sbr. nánar XV. kafla laganna.

Ef umhverfisaðstæður á svæðinu breytast getur Umhverfisstofnun skv. 2. mgr. 89. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd breytt skilyrðum leyfis, bætt inn nýjum skilyrðum eða afturkallað leyfið til að koma í veg fyrir verulegt, ófyrirséð tjón á náttúru Íslands.

Leyfi landeigenda þarf fyrir verkefninu.

Sækja þarf um leyfi til Heilbrigðiseftirlits Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar, Garðabæjar og Kópavogs fyrir borun hola 2 og 3 og til Heilbrigðiseftirlits Suðurlands fyrir borun holunnar á Heiðinni há.

Sé skilyrðum leyfis ekki fullnægt getur Umhverfisstofnun afturkallað leyfið skv. 1. mgr. 89. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Umhverfisstofnun bendir á markmið laga um stjórn vatnamála nr. 36/2011 fjalla um að vernda vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til að vatn njóti heildstæðrar verndar. Jafnframt er lögunum ætlað að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns og langatímavernd vatnsauðlindarinnar. Umhverfismarkmið grunnvatnshlotsins sem um ræðir (Straumsvíkurstraumur nr. 104-265-G) er að vera í góðu efnafræðilegu ástandi og með góða magnstöðu. Umhverfismarkmiðin eru lagalega bindandi og má ástand vatnshlota ekki rýrna, hvorki tímabundið né varanlega. Ástand vatnshlotsins er óþekkt eins og er vegna skorts á gögnum. Umhverfisstofnun tekur undir að

mikilvægt er að fá sem bestar upplýsingar um grunnvatnsauðlindina áður en farið er í frekari framkvæmdir á svæðinu en vekur um leið athygli á að tryggja skal að framkvæmdin hafi ekki neikvæð áhrif á vatnshlotið.

Eftirlit:

Umhverfisstofnun mun hafa eftirlit með framkvæmdum og frágangi á svæðinu. Eftirlitið verður framkvæmt af eftirlitsmanni frá Umhverfisstofnun.

Virðingarfyllt

Inga Dóra Hrólfsdóttir
sviðsstjóri

René Biasone
sérfræðingur